

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

1/13

7 Han är ny
i FSS styrelse

8 FSS utsåg årets
Brailör

16 Profilen: Viva Holm
om att inte ge upp

Innehåll

Nr 1 januari 2013

LEDAREN

3 Att välja rätt i livet

ARTIKLAR

- 4 Nya ansikten i FSS styrelse
- 7 Personalen hjärtefråga för Nyberg
- 8 Asta Torpo årets Brailör
- 10 Brailledagen firades i Helsingfors
- 12 Rapport från World Blind Union

PROFILEN

16 Viva Holm årets första profil

KÅSERIET

- 22 Taxiresa med strapatser
- 23 Annonser: Mobilitykurs

AKTUELLT

24 Aktuellt

AKTUELLT I DISTRIKTEN

- 28 Aktuellt i distrikten
- 31 Annonser: Kurs i punktskrift
- 32 Annonser: Kurs för retinitiker

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 102. Nummer 2/2013 utkommer 12.2, deadline 1.2.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Robin Sjöstrand
Tfn 09-6962 3017

e-post: robin.sjostrand@fss.fi
Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Viva Holm sitter hemma i sin fåtölj med Unicef-dockan Bodil och de andra djuren från hennes bok.
Foto: Robin Sjöstrand

ISSN 0789-5739
Arkmedia, Vasa 2012

Att välja rätt i livet

Nyårsnatten brukar medföra en hel del löften. Ett nytt år ses som en nystart för många, och aldrig är gymmen så fulla eller hälsomaten så slutsåld som vardagarna efter nyårshelgen. Men det nya året ger också andra möjligheter. På förbundsplanet har det nya året inletts med att FSS återigen har en styrelse och den styrelsens värv kan bli en frisk fläkt för oss alla.

Men på det personliga planet då? Hur ska du som sitter i soffan och läser FS just nu göra med just ditt år? Det är bara med svårighet man kan ändra på något som har pågått alltför länge. Att ta tag i saker som man kanske har förträngt till sitt undermedvetna. Saker som man rent av förnekar att finns. För det finns den risken när man hamnar i en livssituation där man känner att man förlorat en del av sig själv. Det kan hända att man blivit förlamad, mist en livspartner eller förlorat synen. När det mörkret lägger sig över en är det svårt att ta sig ur det.

När jag intervjuade den blinda rock-sångaren Mikko Herranen tidigare i år gav han rådet: "Be inte om ursäkt för att du är blind, utan våga ta för dig. Men kom ihåg att heller aldrig kräva någonting bara för att du är blind. Det är bättre att be snällt." Lite förkortat fanns också det citatet med i artikeln jag sedan skrev. Jag tycker det är en

bra poäng. Respekt är något man förtjänar, oberoende vilka hinder man har i livet. Det gäller också respekten från dig själv. Om du respekterar dig själv och behandlar dig med respekt, så kommer andra också att göra det, precis som det leder till att du också kommer att behandla andra med respekt.

FS nyårslöfte i år blir att inspirera. Därför inleds från och med det här numret en ny artikelserie kallad Profilen. Där presenteras synskadade som respekterat sig själva och sett möjligheterna i stället för hindren. De som tagit ett steg till och visat att det är fullt möjligt att åstadkomma saker som synskadad, som man först inte trodde var möjligt.

För det här behöver jag också er hjälp. Det är ni läsare som kan fältet och vet var de här människorna finns. Jag har en del namn, men behöver flera. Vem låter ni er inspireras av? Och om ni inspireras, tänk då på att många andra också kunde bli inspirerade.

Låt 2013 bli ett år av inspiration, av respekt och av livsglädje. Vi mår alla bättre om vi väljer rätt i livet.

God fortsättning på det nya året!

ROBIN SJÖSTRAND
CHEFREDAKTÖR

▲ Runt 80 röstberättigade medlemmar hade tagit sig till Tammerfors för att se till att FSS skulle få en ny styrelse. Och det fick man.

TEXT OCH FOTO: ROBIN SJÖSTRAND

Nya ansikten i FSS styrelse

Det var lättade miner på de deltagare som lämnade mötessalen på Scandic Hotel i Tammerfors. Medlemsmötet hade fått ihop en styrelse, trots många farhågor om att så inte skulle ske.

EFTER ATT STÖRSTA delen av styrelsen avgått på höstmötet i november fanns bara Kenneth Ekholm kvar som sittande viceordförande vid mötets början. Han blev också inblandad i dagens viktigaste val – ordförandevalet.

Eftersom ingen förhandsnominering hade gjorts kom alla nomineringar på plats. De fyra namn som slutligen gjorde upp om ordförandeskapet var Ekholm, tidigare förbundsordförande Bengt Ahlvik som avgick på höstmötet, Susanne Laag-Söderström och Harold Henriksson. Först röstade mötet om vilka två som skulle gå till den avgörande omgången och där drog Ekholm och Ahlvik de längsta stråna.

När rösterna för den andra omgången var räknade stod det klart att Bengt Ahlvik återvalts som ordförande för FSS med rösterna 44-31. Att Jakobstadsbon Ahlvik ställde upp till val trots att han i höstas avsade sig sitt ämbete förklarade han så här:

– Jag har fått stöd för att jag avgick, men samtidigt har personer från hela Svenskfinland också uppmuntrat och stött mig att återvända till ordförandeskapet.

Att Ahlvik nu återvaldes visar på att det inte finns någon förtroendekris mellan honom och medlemmarna.

– Jag har analyserat mitt eget arbete under fjolåret och jag upplever att jag har visionerna och framtidstron. Kommande år är upp till bevis för förbundet, sade han.

När ordförandevalet var över skred mötet till verket med att välja resten av styrelsen. Alla sex platser stod lediga sedan höstmötets tumult. Det innebar att förutom valen för de två treåriga mandaten skulle också fyllnads-

val för två tvååriga mandat och två ettåriga mandat hållas.

För de treåriga mandaten valdes förbundets hedersordförande Karl-Oscar Skogster och Anders Nyberg från Karleby, den senare en ny bekantskap för medlemmarna. Fyllnadsvalet för de tvååriga posterna gick i Leif Karpis och Tor Hanners favör och de ettåriga mandaten gick till Ann-Britt Mattbäck och Camilla Hellstedt.

Därmed har förbundet en styrelse som genast skrider till verket med att reda upp den ekonomiska situation som FSS nu befinner sig i.

På höstmötet diskuterades också försäljningen av de så kallade Nybackatomterna.

▲ **Mötesordförande Stefan Andersson hade fullt sjå att hålla ordning på tiden då schemat för medlemsmötet var ytterst späckat.**

▲ **Bengt Ahlvik valdes med god marginal till ordförande för FSS och fick därmed medlemmarnas förnyade förtroende.**

Ärendet avhandlades förhållandevis snabbt och mötet beslöt att sälja tomterna. Styrelsen fick fullmakten från mötet att sköta om det praktiska.

Som övrigt ärende lästes NÖSS och Västnylands skrivelser till styrelsen upp inför medlemmarna, något som orsakade en livlig, men på grund av tidspressen kort, diskussion om hur FSS borde styras och vem som ska bestämma vad inom förbundet.

Innan mötesordförande Stefan Andersson avslutade mötet, fick nygamle ordförande Ahlvik framföra sitt tack till mötet och orden han avslutade med var trösterika:

– Vi måste hitta en ny väg. 24.1 är första styrelsemötet, då börjar vi. ●

FSS NYA STYRELSE

- Ordförande: Bengt Ahlvik
- Viceordförande: Kenneth Ekholm
- Styrelsemedlemmar: Anders Nyberg, Karl-Oscar Skogster, Leif Karp, Tor Hanner, Ann-Britt Mattbäck och Camilla Hellstedt.

Personalen och medlemmarna hjärtefrågor

Anders Nyberg är det nya ansiktet i FSS styrelse. På medlemsmötet i januari blev han nominerad till en av de styrelseposter som det inte var fyllnadsval om, det vill säga ett treårigt mandat. Med tanke på suset som gick genom de samlade på mötet när det visade sig att Nyberg hade dragit hem flest röster var resultatet något oväntat.

– Men jag är ingen revolutionär. Jag ställde upp för att jag blev ombedd och jag har lite svårt att säga nej. Men jag har inga ovänner och sinnelaget är ungt, säger den 51-åriga Karlebybon som beskriver sig själv som en typisk Karlebybo – åtminstone när det gäller humorn.

Hade han inte blivit invald hade det inte inneburit någon större sorg för Nybergs del. Att han blev vald kan ändå ses som att FSS medlemmar ville se något nytt efter det som utspelade sig på höstmötet.

När Nyberg det kommande året tar itu med styrelsearbetet har han två hjärtebarn. Personalen och medlemmarna.

– En arbetsplats kan omöjligt fungera om inte personalen mår bra. Det är i arbetsgivarens intresse att arbetstagarna har det gott ställt. När de som jobbar känner sig trygga och välmående får man fram ett helt annat resultat, säger Nyberg som varit personalpurser på Silja Line innan han blev synskadad.

I övrigt finns en hel del i den nya styrelsemedlemmens historia.

– Jag har varit aktiv inom kårpolitiken och olika föreningar i Karleby och har stor erfarenhet av dylika saker. Dessutom var jag som yngre aktiv idrottare och levde mycket för det.

Det är också här hans omtanke om medlemmarna kommer in.

▲ **Anders Nyberg ser fram emot det kommande styrelsearbetet.**

– Jag vill gärna se att jag genom mitt styrelsearbete kan hjälpa medlemmarna att leva bättre. Motion är viktigt, samt att äta rätt. Men också en sådan enkel sak som balansträning är en viktig sak. Balansen försvinner ju till viss del när synen försämras och den måste man hålla i skick, säger han. Det kommande året ser han fram emot.

– Jag har inte fått några papper att gå igenom än, men jag antar att det handlar mycket om det ekonomiska. I det här fallet ser jag styrelsen som tjänare, som ska arbeta för medlemmarnas bästa. Men vi måste också komma ihåg att vi inte är några experter och behöver vi vägledning så ska vi inte vara rädda att fråga. ●

▲ Asta Torpo från Helsingfors har utsetts till årets Brailör 2012. Hon använder punktskriften bland annat i förtroendeuppdrag och språkstudier. Tessa Bamberg överräcker här diplommet till Asta Torpo under firandet av Brailledagen.

TEXT OCH FOTO: MARI PENNANEN

Årets Brailör kräver ett läs- och skriftspråk

Asta Torpos syn har gradvis försämrats sedan hon var i fyrtioårsåldern. Hon märkte efter ett tag att hennes språk försämrades då hon främst läste med öronen och att stavningen inte längre var självklar. Trots viljan att lära sig fick hon kämpa för att få utbildning i punktskrift, men har nu stor hjälp av Louis Brailles uppfinning.

– Asta Torpo använder punktskriften på ett mångsidigt sätt, både i olika förtroendeuppdrag och i övrigt i sitt dagliga liv. Bland annat studerar hon aktivt esperanto och har då stor nytta av att få texterna i punktskrift. Asta

betonar vikten av ett levande läs- och skriftspråk, säger Tessa Bamberg, punktskriftsansvarig på Finlands Svenska Synskadade. Brailören är en person som aktivt använder punktskriften och/eller som verkat för

punktskriftens utbredning. Årets Brailör har utnämnts tio gånger nu och i år gick titeln till Asta Torpo.

– Jag fick veta det lite på förhand, men jag nästan grät av glädje då jag fick veta det. Det att man förlorar synen gör människan nedslagen och utslagen. Man kan känna sig som om man förlorat människovärdet. Jag blev så stolt över titeln, säger Asta. När hon tog emot diplomaten berättade hon att

” Jag blev så stolt över titeln!

– Asta Torpo

hon nyligen på en resa också kände sig stolt när hon kunde läsa säkerhetsföreskrifterna på flygplanet i punktskrift. Hon använder numera punktskriften till väldigt mycket.

– Min syn blir allt sämre hela tiden. Då min syn började bli sämre var jag ungefär 40 år och därefter måste jag förbereda mig mycket noga inför arbetsdagarna, så att jag till exempel inte skulle bli tvungen att läsa högt för mina studerande, berättar Asta.

Hon undervisade universitetsstuderande i svenska. Hon använde en läs-TV för att läsa studenternas uppsatser och hon använde sig också mycket av dator med talsyntes.

– Jag tycker det var underligt för alltid när jag frågade efter undervisning i punktskrift fick jag ett nej, beslutsfattarna tyckte att jag har tillräckligt bra utbildning och måste klara mig med en dator.

För Asta räckte det ändå inte. Avgörandet kom när Asta kom på att hon inte längre kunde minnas hur man stavade till ”Adolf Ehrnrooth”. Hon hade varit utan ett läs- och skrivspråk för länge.

– Det var en chock att inte kunna stava, jag kom helt enkelt inte ihåg. Jag tänkte att jag

måste göra något åt det. Men det blev så att jag fick kämpa för att få lära mig punktskrift. Asta fick inget stöd i att lära sig punktskrift utan fick själv ta reda på och bekosta sin punktskriftsutbildning. Enligt FPA är Asta också för gammal för att få en punktskriftsdisplay till datorn, eftersom hon inte längre är i arbetslivet.

– Jag tycker att personalen på FPA och på sjukhusen är alltför negativt inställd till Braille, säger Asta.

Hon tror att det dels beror på att de inte känner till tillräckligt om punktskriften, men också att de ofta inte förstår behovet av punktskrift gällande till exempel litteratur. Det är något Asta funderat länge kring.

– Att behöva ett hjälpmedel för att läsa sin post eller för att betala räkningar är helt okej, men att som akademiskt bildad människa behöva få läsa litteratur förstår de inte, menar Asta.

– Jag behöver läsa litteratur för att hålla mig på min egen kulturella nivå. Jag läser och skriver recensioner för att hänga med inom mitt område, men det får jag ingen förståelse för, säger Asta, som tror att det där kan handla om olika nivåer av bildning och att hon som akademiker har ett annat behov av just till exempel litteratur.

– Om de inte förstår hur viktigt det är att läsa och skriva så förstår de inte heller hur jag behöver Braillekunskaper.

Problemet gällande tillgång på lämpliga hjälpmedel för akademiskt bildade personer illustrerar hon också med att berätta om en konferens för handikappade vetenskapskvinnor som hölls i Tyskland.

– Ett problem som där diskuterades var problemet att finna teckenspråkstolkar som förstår och kan tolka vetenskapligt språk. Eftersom det är så dåligt betalt att vara teckenspråkstolk finns det få tolkar som klarar det vetenskapliga språket, säger Asta. ●

Punktskriften lever och mår bra

Trots att punktskriften är nästan 200 år gammal är den mer aktuell än någonsin. Ny teknik erbjuder nya möjligheter att använda punktskrift, samtidigt som inget kan ersätta regletten och Perkins-maskinerna.

– Det här med punktskrift kopplas ofta ihop med forntiden. Många frågar om vi ännu använder punktskrift nu när det finns modern teknik. Därför är det viktigt att visa att punktskriften behövs och hänger med. Nu med all modern teknik är punktskriften mer tillgänglig än någonsin, men den fungerar också lika bra som förr med Perkins och reglett, som inte kan ersättas av något. Punktskriften lever ännu och kommer att leva mycket länge än, säger Tessa Bamberg.

Hon arbetar som punktskriftsansvarig inom Förbundet Finlands Svenska Synskadade och höll tillsammans med Sune Huldin i trådarna för årets Brailledag.

– FSS punktskriftsverksamhet har haft en längre tyst period, men nu ser det bättre ut igen, säger Tessa.

Hon berättade att understödet för punktskriftsverksamheten från RAY för det här året ser bra ut.

– Bidraget från RAY visar att de ser hur viktigt det är med ett läs- och skriftspråk och att den verksamhet som ordnats inom förbundet har betydelse, säger Tessa.

Den här våren kommer det bland annat att ordnas en längre kurs, Punktskrift till nytta och nöje, för personer som vill fördjupa sina kunskaper och till exempel höja sin läshastighet.

– Vi kommer också att satsa på utåtriktad verksamhet, vi tror på att synas ute i samhället så att beslutsfattare ser hur viktig punktskriften är, säger Tessa.

” Många frågar om vi ännu använder punktskrift nu när det finns modern teknik. Därför är det viktigt att visa att punktskriften behövs och hänger med.

Årets Brailledag firades lördagen den 19 januari på Hörnan i Helsingfors och samlade ett tjugotal deltagare. Brailledagen firas till minnet av Louis Braille som uppfann punktskriften. ●

■ Evald Pettersson och Karl-Oscar Skogster bekantade sig tillsammans med Sune Huldin med en punktskriftsdisplay som kan kopplas till mobiltelefonen.

TEXT OCH FOTO: GUNILLA LÖFMAN

Genom medinflytande och samarbete når vi vår vision

I november hölls World Blind Unions medlemsmöte i Thailand. Gunilla Löfman var på plats och berättar här om sina upplevelser under de fem dagarna.

Måndagen den 12 november öppnades World Blind Unions (WBU) generalförsamling högtidligt av Hennes Kungliga Höghet Prinsessan av Thailand. Det var ett evenemang med noggranna säkerhetsarrange-

mang, med flera tal och med musik. Prinsessan öppnade både generalförsamlingen och hjälpmedelsmässan. Medan Prinsessan gick runt på mässan måste vi deltagare i generalförsamlingen sitta kvar i konferenshallen.

◀ Rosalin från Malaysia (t.v.) var en av de nya bekantska-per som WBU-mötet gav.

Efter det kunde vi ta itu med de förhandlingar som stod på dagens program. Vi tog del av olika rapporter över verksamheten mellan åren 2008 och 2012, det vill säga perioden mellan den föregående och den nu pågående generalförsamlingen. WBU har varit verkligt aktivt under de senaste åren WBU har blivit en allt starkare organisation i det globala samfundet enligt rapporterna.

På eftermiddagen fick vi ta del av verksamhetsrapporter från de olika världsdelarna.

Samma dag var det också val av president för WBU för den fyraårsperiod som inleds när denna generalförsamling avslutas. Arnt Holte från Norge valdes enhälligt till ny president. Med anledning av valet höll den Norska Ambassaden i Bangkok en mottagning på kvällen på konferenshotellet och vi från Finland hörde till de inbjudna.

Tisdagen inledde vi med att behandla olika stadgeändringar. Finlands inställning var att alla drygt tjugo föreslagna ändringar kunde godkännas. Kring en del av förslagen uppstod livlig debatt och några av ändringsförslagen förföll. De flesta punkter i stadgarna motsvarar redan nu det som visat sig gå att tillämpa i praktiken. Ett exempel är att då ett land flera år i rad underlåter att betala sin medlemsavgift så kan landet fråntas sin rösträtt på generalförsamlingen.

Eftermiddagens program handlade om hur synskadade klarar olika katastrofsituationer. Vi fick information från Japan och Haiti, två länder som har upplevt katastrofer och nödsituationer under de senaste åren. Vi fick konkret information om vad som fungerat och vad som varit utmanande och kanske inte lyckats så bra. Japanerna konstaterade att katastrofen i Fukushima verkligen fick dem att börja fundera över krisberedskapen. En annan talare representerade en organisa-

WBU:S RESOLUTIONER

Under WBU:s generalförsamling behandlades och antogs många resolutioner. Här redogörs för några av dem:

- **Katastrofberedskap:** Under de senaste åren har världen drabbats av flera stora katastrofer. Blinda och synsvaga personer är bland de mest utsatta i samband med katastrofer.
Mötet var överens om att man skall fortsätta påverka på det här området så att synskadade personer beaktas när räddnings- och evakueringsplaner görs upp.
- **Förbättrad sysselsättning:** Arbetslösheten bland synskadade personer är fortsättningsvis oacceptabelt hög trots de olika initiativ som WBU har tagit under de senaste åren tillsammans med bland andra ILO.
Mötet beslöt att aktiviteterna för förbättrad sysselsättning skall fortsätta. Viktigt är att synskadade får träning för arbetslivet, att det finns tillgänglig

(forts. nästa uppslag)

- The World Blind Union (WBU), Världsbblindunionen är den globala organisation som representerar uppskattningsvis 285 miljoner blinda och synsvaga människor världen över.
- International Council for Education of People with Visual Impairment (ICEVI), det internationella rådet för utbildning för personer med synskador är en global sammanslutning bestående av personer och organisationer som arbetar för att alla barn och ungdomar med synskador skall ha lika möjligheter till god utbildning.
- Education For All (EFA), utbildning för alla är ett projekt under ledning av UNESCO. Målet är att alla, barn, unga och vuxna skall ha möjlighet till undervisning före utgången av 2015.

tion som ger katastrofbistånd och hjälp till offren för naturkatastrofer och han talade om införandet av ett funktionshindersperspektiv i olika räddningsplaner.

Onsdagen inledde vi med att fundera över vilken roll WBU:s nationella medlemmar har i den föränderliga världen. Det konstaterades att det finns mycket att göra och att de nationella organisationerna har en viktig roll. Effektivt samarbete mellan organisationer av och för synskadade behövs, likaså behövs samarbete med organisationer som representerar andra handikappgrupper samt andra former av nätverk inom samhället. En

Arnt Holte valdes enhälligt till ny president för World Blind Union och Norge bjöd in till fest.

grund för ett framgångsrikt arbete är att våra egna organisationer arbetar proffsigt och demokratiskt.

FN-konventionen gällande rättigheter för personer med funktionsnedsättning fanns naturligt nog också på programmet. Det internationella påverkansarbetet diskuterades och det konstaterades att det är viktigt att WBU har kunniga personer som deltar i implementeringsarbetet för att garantera att frågor som är viktiga för oss synskadade beaktas.

Att skapa regionala nätverk för det här arbetet har också stor betydelse. På programmet fanns också behandling av ett rätt stort antal resolutioner, framtidsplaner och budget samt olika regionala möten. På torsdagen och fredagen hölls gemen-

samma sessioner WBU och ICEVI (se faktaruta) emellan. Under de här dagarna bestod programmet dels av sessioner i den stora konferenshallen, dels av parallella sessioner och workshops. Varje programpunkt hade förstas en ordförande, några personer som gav de första kommentarerna till det ämne som var aktuellt samt dessutom personer i olika paneler. När programmet är uppbyggt på det här sättet är det ju inte möjligt att delta i allt även om det mesta är intressant och informativt. Här ger jag ett smakprov på vilka alla ämnen som var aktuella de här dagarna. Gemensamt behandlades sysselsättningsfrågor, tillgången till dagens teknologi och projektet The Right to Read, det vill säga rätten att läsa. Projektet handlar bland annat om att när en bok en gång producerats i tal till exempel på spanska i Spanien så skall upphovsrätten inte hindra att den också är tillgänglig för alla andra som talar spanska runt om i världen.

Bland de parallella sessionerna fanns bland annat följande rubriker: Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, sport och fysiska aktiviteter, forskning gällande specialundervisning, barnens utveckling och behovet av att tidigt ta itu med det synskadade barnets behov, främjande och utvecklande av punktskriften, rehabilitering, svagsynthet, förbättra tillgängligheten till högre utbildning, teknologi och undervisning – är vi klara för framtiden?

På fredagseftermiddagen avslutades WBU:s generalförsamling medan ICEVI:s arbete fortsatte ännu på lördagen och söndagen. Till den gemensamma galamiddagen på fredagskvällen hade den stora konferenshallen omvandlats till en festsal med ett oräkneligt antal runda bord med plats för 10 personer. Vi från Finland njöt av den goda middagen tillsammans med våra nya vänner från Malaysia. ●

teknologi, att behovet av personlig assistans och framkomlighet beaktas samt att olika arbetsuppgifter fördelas på ett lämpligt sätt mellan synskadade och seende.

- **Synskadade personers rätt att rösta i politiska val:** Det konstaterades att kännetecknande för ett demokratiskt samhälle är att alla medborgare har samma rätt att rösta i politiska val. Diskriminering av en person på grund av en funktionsnedsättning är en kränkning av det naturliga och medfödda värdet hos en individ.

Trots detta finns det fortsättningsvis barriärer för handikappade personer att delta på samma villkor som andra i samhället. Här konstaterades att arbetet med att åstadkomma förändringar på det här området skall fortsätta.

- **Ögondonationer:** Ögon (främst hornhinnan) som doneras vid en persons död, kan genom transplantation hjälpa människor att undvika blindhet.

Generalförsamlingen önskar att ledningen inom WBU skall samarbeta med IABP, en internationell organisation som arbetar med att förhindra att människor blir blinda, för att öka medvetenheten om behovet av ögondonationer inom alla de kulturer där detta är möjligt.

TEXT OCH FOTO: ROBIN SJÖSTRAND

Viva Holm har lämnat trösklarna bakom sig

Hon vill inte längre ursäkta sig för att hon är synskadad, så det har hon slutat med. I stället har hon skrivit en bok, trots att hon aldrig egentligen skrivit något tidigare. Och gett ut den helt själv.

– Hon satt där på soffan och såg så ensam ut. Och en natt så kom det till mig: tänk om jag skulle skriva en saga om den här dockan och hennes vänner.

Dockan är från Unicef och heter Bodil. Bodils ”mamma” heter Viva Holm, bor i Lojo och har inlett sin författarkarriär trots att hon är – eller kanske just för att hon är – synskadad. Allt på grund av Bodil.

– Det var nu lite så att jag hade tid över. Att skriva tar upp en del tid. Och jag tycks alltid gå och göra sådant som man inte ska göra, säger Viva när hon tar emot i sitt hem på Fabriksgatan i Lojo.

Den 76-åriga damen har fortfarande krut i sig. Hon bjuder in mig i lägenheten, håller upp te medan hon ber om ursäkt att hon inte ser hur mycket hon håller upp.

Och hon bjuder på piroger som fortfarande ångar varma.

Vi ska tala om Bodil och boken – men också om att vara synskadad och lära sig att leva med de möjligheter som erbjuds. För mig som är relativt ny i FSS kretsar är det intressant hur olika människor som drabbats av en synskada beter sig. Vissa ger upp, säkra på att deras liv är över. De får en skugga över sig, en uppgivenhet som alltid finns med – även i skratten. Andra lär sig, sakta men säkert, att leva utan synförmågan. Viva verkar vara en sådan.

– Det gäller att ha en positiv livssyn, säger hon.

Hon säger så, men under samtalet kryper det fram att det inte är så lätt ändå. Hon är inte helt blind än. Makuladegenerationen

har orsakat att hon inte ser rakt framför sig, men hon har ledsynen kvar. En ledsyn som hon säger att hon behöver för att ta sig runt i hennes lilla tvåa. För att kunna fungera.

– Jag vet inte. Om jag blev helt blind tror jag det vore värre att se positivt på livet, säger hon i ett ögonblick av vemod.

” Det gäller att ha en positiv livssyn.

Men samtidigt:

– Men man kan ju inte ge upp. Vad ska jag göra då, då?

Det är en balansgång mellan vemod och envishet som tycks följa många synskadade. Gungbrädan lutar åt ett håll endera sekunden, åt ett annat den nästa. Men faktum kvarstår att Viva Holm från Lojo har tagit tag i sitt liv.

Och där i fåtöljen sitter Bodil som ett litet blygsamt tecken på det. Unicef-dockan Bodil, vars liv och äventyr nu finns i en tryckt bok. Att Viva har varit tvungen att ge ut boken med egen finansiering gör ingenting.

– Jag visste ju inget om sådant. Jag tog kontakt med ett par tryckerier och de jag valde hjälpte mig med layout och bilder. Men jag har ju fått välja allt själv ändå – bilder och så, säger hon om den rätt tunna bok som slutligen blev resultatet.

Celia var intresserad av den, men bokens längd gjorde att de drog sig ur. Från Schildts & Söderströms kom ett vänligt, men nekan- de svar: boken var trevligt skriven och idén var bra, men det räckte inte riktigt till.

För Viva är det inte så.

– Den räcker till för mig. Den är ändå skriven mer som en vängåva. Jag sökte aldrig un-

PROFILEN

Namn: Viva Holm

Hemort: Lojo

Född: Tenala

Aktuell: Som författare av boken om Unicef-dockan Bodil och med kåserier i Finlands Synskadade.

Intressen: Föreningsliv. Försöker vara aktiv på alla möjliga sätt.

Vändpunkt i livet: Lunginflammationen som nästan tog hennes liv 2011. ”När man tänker på hur sjuk man kunde vara, så är det inte så farligt att vara synskadad”.

Tycker om synskadan: ”Man måste lära sig att se på annat sätt och använda känseln mycket mer”.

Önskan: Det vore roligt att lära sig punktskrift. Och att resa.

derstöd för att skriva den och hade säkert aldrig fått det heller, men det gör ingenting. Nöjd är jag. Men det blir nog inga fler böcker. – Men kanske en saga till om Åsnan Åre. Lagom till nästa jul, tillägger hon efter en stund. Innan synskadan jobbade Viva med bokföring. Hon trivdes med siffrorna säger hon. Men viljan att använda språk har också alltid funnits där. I och med att hon jobbade i Lojo var finska hennes arbetsspråk och hon försökte också skriva på finska.

– Jag tyckte inte om det. Det kändes inte bra, säger hon om det försöket.

Och det är ju så – känns det inte bra ska man inte hålla på med det. Kanske det är just det som gör att Viva har livsglädjen kvar. Inte i alla stunder kanske, men oftast. Känns något inte bra så gör hon inte det. Det hjälper att fokusera på de riktiga motgångarna senare.

Och de riktiga motgångarna kom också. Sedan 2003 har Viva varit synskadad, bara två år efter att hon pensionerades. Det började

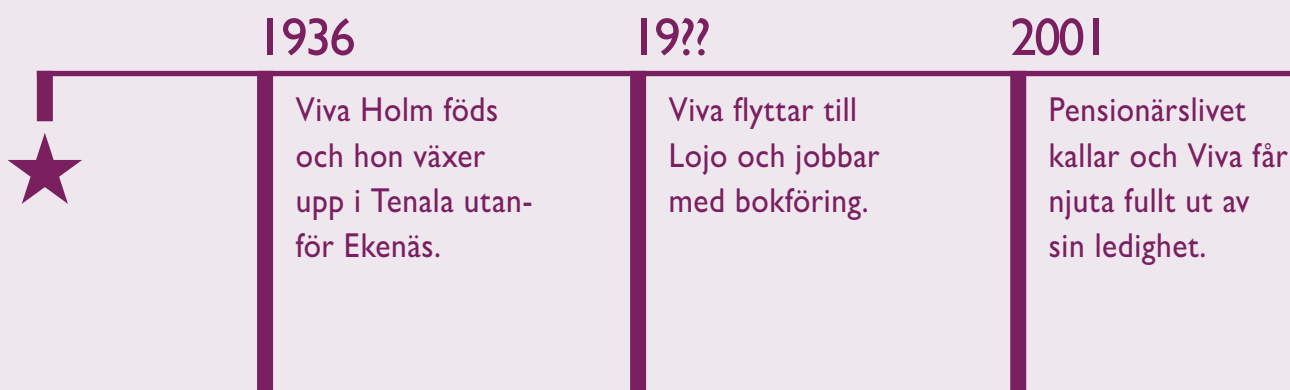
efter en solsemester i spanska Fuengirola där hon gick i stark sol utan solglasögonen. Direkt efter det kom första symptomen på makuladegenerationen som hennes pappa också fick i tiderna, men i mycket högre ålder.

”Man tycker på något sätt att man är sämre än andra när man är synskadad.

– Läkarna svor på att det inte hade något att göra med solen, men jag vet inte jag, säger hon och tänker tillbaka på den första tiden som synskadad.

Ett begrepp som uppkommer flera gånger när hon berättar om de första åren är ”trösklarna”. Tröskeln att säga att man är synskadad, tröskeln att be om hjälp, tröskeln att er-

TIDSLINJE

▲ **Boken som Viva Holm har skrivit och tryckt upp heter rätt och slätt "Ett år med Unicef-dockan Bodil".**

känna för sig själv att man är synskadad. Det är många saker att handskas med.

– Man tycker på något sätt att man är sämre än andra när man är synskadad. Är man halt eller har handen i gips är det inga problem.

Inte ens hörselskadade är tvungna att be om hjälp på samma sätt.

Viva använder genomgående det allmänna pronomenet "man" när hon talar om att förhålla sig till sin synskada.

2003

Makuladegenerationen gör att Viva år 2003 klassas som synskadad.

2011

Viva insjuknar i lunginflammation och är inte många timmar från att mista livet. Tre månader senare är hon tillbaka på gymmet

2012

Boken "Ett år med Unicef-dockan Bodil" utkommer tack vare Vivas egna ansträngningar.

Vissa saker är fortfarande för svåra att koppla till ett "jag".

Nu – flera år senare – är trösklarna så gott som borta. Viva ber om hjälp när hon behöver det men klarar sig själv i stor utsträckning. Hon är aktiv inom föreningslivet och räknar upp en handfull föreningar som ligger henne närmast och där hon jobbar.

– Svenska synskadade i Västnyland förstås,

” Det finns en viss risk i att synskadade endast umgås med synskadade.

Marthaföreningen, Lojoseniörerna, Svenska föreningen i Lojo och Lojosamfundet. Men alla föreningar är inte lika aktiva i sin verksamhet, säger hon.

Sparkraven som ligger på FSS för tillfället vänder hon, kanske typiskt för hennes livsyn, också till en positiv sak.

– Det är inte så jättefarligt att det dras in på vissa aktiviteter. Folk får möjlighet att pröva på något nytt. Det finns en viss risk i att synskadade endast umgås med synskadade också.

Men helt utan föreningsliv, det ska ingen vara.

– Visst måste man låta de som vill vara ifred få vara ifred. Men jag vet inte vad jag hade gjort utan mina föreningar.

Vi återgår till skrivandet – det som Viva Holm från Lojo ändå har gjort sig känd för i FSS. Hennes återkommande kåserier i Finlands Synskadade är ett populärt inslag hos medlemmarna.

▲ Åsnan Åre är en av huvudrollerna i Vivas

– Jag vet inte varifrån kåserierna sist och slutligen kom – och jag behöver inte veta heller. Men jag kan säga att det är sannsagor. Allting har hänt, säger hon.

I framtiden hägrar kanske en skrivkurs. Viva skulle gärna vilja lära sig mer om att använda språket.

bok. Han är lite högfärdig och vill vanligtvis stå för sig själv högst uppe på badrumshyllan.

– Det är en sak man kan göra som synskadad om man jobbar lite för det. Det är inte som att cykla. Jag saknar att cykla. Om jag sätter mig på cykeln i dag så är jag nog lite av en trafikfara, säger hon och ler lite avmätt. Det finns en annan sak som Viva saknar: att resa.

– Jag skulle gärna vilja uppleva Paris eller London igen. Men vill någon komma med på en resa? Folk är rädda för att resa med en synskadad.

I stället fortsätter hon att bjuda FSS läsare på resor. I språkets värld. ●

Taxiresa med strapatser

Jag ringde till min eminenta taxichaufför för att beställa skjuts till söndagen. Det passade bra, men det var bara det att han inte körde själv. Han hade skolat in en mycket trevlig 23-årig nybliven familjefar. Han behärskade förutom finska, svenska och engelska också norska, eftersom familjen nyligen inflyttat från Norge.

Vi gjorde upp om tid, plats och körutt. I god tid på söndagen gick jag ut för att få en nypa frisk luft innan taxin kom. Klockan blev halv tre. Fem minuter till och ingen taxi syntes till. Bäst att ringa till bilen, ingen svarade. Jag såg framför mig den unga pappan inblandad i en trafikolycka. Jag ringde till taxistationen. Som väntat var svarade ingen där heller. Samtalet gick vidare till Närtaxi, där jag efter en stunds väntan fick framföra mitt ärende. Jag kunde ju inte få en bil, eftersom jag redan hade beställt en taxi. Efter långa förklaringar att denna taxi knappast mera skulle komma, lovade man en annan taxi. Det var meningen att jag skulle åka från Punkt A till Punkt B där en minibuss skulle möta för transport till Punkt C. Nu skulle jag i vilket fall som helst inte hinna till Punkt B inom utsatt tid.

Nu måste jag få kontakt med bussen. Numret till kontaktpersonen låg väl fördolt i min mobiltelefon. Jag borde ha flyttat det fram i alfabetet, som jag vanligen gör. Som en blixtnär från himlen kom jag ihåg numret till hemtelefonen.

Efter några försök lyckades jag slå rätta numror och kunde meddela att jag nu kommer med taxi hela vägen.

Tiden gick och det enda som hände var att det kändes kallt. Jag ringde taxi 1 som nu svarade. Den unga mannen hade tagit miste på tiden. Han bad så mycket om ursäkt. Han var upptagen av ett annat skjuts.

Snart hade det gått 50 minuter. Jag stod fortfarande huttrande kvar. Då ringde taxi 1. Han hade kollat att det inte fanns några lediga taxibilar i trakten. Nu kunde han komma i enlighet med den felskrivna tidpunkten.

Vi åkte i väg. Det visade sig under resans lopp att chauffören inte hade den minsta lokalkännedom om orten vi skulle till. Jag visste inte adressen till platsen jag skulle besöka. I princip visste jag var restaurangen fanns. Fågelvägen skulle det ha varit en lätt match att hitta dit. Att köra dit var en annan femma. Jag bad chauffören försöka ta reda på adressen. Av någon anledning använde han inte navigatören. Han lät i stället passageraren navigera. Det hade blivit mörkt. Jag hade all möda i världen att lista ut var vi skulle ta av från stora vägen. Vi passerade några personer på promenad. Jag bad chauffören fråga dem om vägen. De talade ryska. Vi förstod i alla fall att vi var på rätt väg. Strax efter var vi framme vid Restaurang Brukspatron, där Synskadade i Västnyland firade sin julfest. ●

VIVA HOLM, LOJO

Mobilitykurs

I maj ordnas en mobility-kurs dvs en Kurs i förflyttning och orienteringsteknik för synskadade.

Den går av stapeln under tiden 20.5-26.5.2013 och kursplatsen är Synskadades Centralförbund, deras kurscenter liris i Helsingfors. Kursen är avsedd för vuxna synskadade, som har behov av att finjustera och fördjupa kunskaperna i möjligast självständig förflyttningsteknik. Till kursen kan delta personer i och utanför arbetslivet.

Att kunna röra sig fritt och oberoende av andra har grundläggande betydelse för varje människa. Denna förmåga är mer eller mindre nedsatt hos synskadade. Man har problem med att orientera sig och problem med själva förflyttningen genom att det är svårt att observera nivåskillnader eller hinder som plötsligt kommer i ens väg eller att det är svårt att hitta det man söker. Träning och tekniska hjälpmedel behövs därför för självständig orientering och förflyttning.

Alla gravt synskadade behöver orientering och förflyttningsträning. Många synsvaga förnekar orienteringsproblem men vid närmare analys av sin situation visar det sig ganska ofta att det finns sådana problem. Konsekvenserna visar sig t ex i att man inte går ut vid vissa ljusförhållanden. Dethär påverkar naturligtvis i hög grad den synskadades livssituation och bidrar till isolering.

Som synskadad har du även ett ansvar gentemot din omgivning. Genom att använda vita käppen visar du din omgivning att du är synskadad och bidrar därmed till en tryggare trafiksituation.

Synskadade som behöver förflyttningsteknik är de som:

- Saknar ledsyn
- Har ledsyn men behöver förflyttningsteknik
- Behöver hjälp med att bedöma sin synförmåga

Målsättningen för att lära sig orientering och förflyttningsteknik är:

- Att praktiskt klara orientering i hemmiljö, grannskapet, trafiken till arbetsplats osv utan att vara beroende av ledsagare
- Att förflytta sig så riskfritt och estetiskt som möjligt och därigenom skapa en trygg trafiksituation både för sig själv och för omgivningen.

Kursen ordnas i samarbete med FPA och därför behövs ett B-läkarintyg av ögonläkare, vilket bifogas ansökan. Kursnumret är 47050. Sista inlämningsdagen är 19.4.2013.

Om det finns frågor om kursen eller ansökan kontakta gärna rehabiliteringsrådgivarna Frank Fellman tfn 040-511 2245 eller Ulla-Britt Ingman tfn 050-561 2950.

VÄLKOMMEN!

AKTUELLT

Lagen om äldre-service tryggar högkvalitativa tjänster för äldre över hela landet

LAGEN OM ÄLDRESERVICE träder i kraft i juli 2013. Lagen syftar till att säkerställa att äldre med hjälp av högkvalitativa social- och hälsovårdstjänster får individuell vård och omsorg enligt sina behov jämlikt i hela landet. Hemservice prioriteras, äkta makar får möjlighet att bo tillsammans inom långtidsvården. Service som tillhandahålls hemma prioriteras. Långtidsvård kan genomföras i form av institutionsvård endast då det är medicinskt motiverat eller den i övrigt är motiverad för ett värdigt liv för den äldre personen och för en trygg vård. Det ska tryggas att vårdarrangemangen är bestående. Patienter inom långtidsvården ska ordnas möjlighet till social interaktion och meningsfulla aktiviteter. Äldre makar och sambor ska ges möjlighet att bo tillsammans. Servicebehovet ska utredas mångsidigt och utan dröjs-

mål, tjänster ska ordnas inom tre månader. Lagen garanterar en äldre person rätt till en mångsidig bedömning av sitt servicebehov utan dröjsmål. Utifrån bedömningen uppgörs en personlig serviceplan för honom eller henne. Man ska rådgöra med den äldre personen om alternativen och anteckna hans eller hennes synpunkter i serviceplanen. En ansvarig arbetstagare ska utses för en äldre person som behöver hjälp i frågor som har samband med utförandet och samordningen av tjänsterna. I brådskande fall ska socialservice ordnas utan dröjsmål och i andra fall senast tre månader efter att beslutet om service fattades. Mer ingående planering av servicen för äldre i kommunerna. Målet med lagen är att säkerställa att kommunerna förbereder sig på att befolkningens åldersstruktur förändras. Äldre människor ska få delta i beredningen av beslut och utvecklandet

av service som gäller deras levnadsförhållanden. Kommunerna ska planera sin verksamhet så att den säkerställer ett hälsosamt åldrande med bevarad funktionsförmåga. En kommun blir skyldig att för varje fullmäktigeperiod utarbeta en plan för att stödja den åldrande befolkningens välbefinnande och tillgång till social- och hälsovårdstjänster. Dessutom ska det varje år utvärderas om servicen är tillräcklig och hurdan kvalitet den håller. Kommunen ska anvisa tillräckliga resurser för att stödja välbefinnandet och ordna servicen. Kommunen blir skyldig att ta äldrerådet med i planeringen, beredningen och uppföljningen av kommunens verksamhet i alla ärenden som gäller den äldre befolkningen. Kvaliteten på verksamhetsenheternas service säkerställs genom övervakning. I lagen finns också bestämmelser om kvaliteten på de tjänster som verksam-

hetsenheterna tillhandahåller äldre personer. Antalet personal, utbildning och uppgiftsstruktur ska motsvara antalet äldre personer som tillhandahålls service av verksamhetsenheten och det servicebehov som deras funktionsförmåga medför. Verksamhetsenheten ska bedriva egenkontroll i syfte att upprätthålla och förbättra kvaliteten på tjänsterna. I samband med egenkontrollen ska synpunkter regelbundet också inhämtas från de

anställda vid verksamhetsenheten.

Lagen träder i kraft 1.7.2013, behovet av personaldimensionering ska bedömas. Regeringen föreslog torsdagen den 27 december att lagen i fråga ska stadfästas. Lagen träder i kraft 1.7.2013. Regeringen ser år 2014 över hur personaldimensioneringen utfallit på det sätt som avses i lagen om äldreservice, och lämnar en proposition till riksdagen om precisering av lagen, om den rekommenderade

personalmängden (minst 0,5) i heldygnsvård inte realiserats.

Regeringen följer och kontrollerar om syftet med lagen nåtts och vilka effekter lagen haft på den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga och tillgång till social- och hälsovårdstjänster samt på kommunernas kostnader. ●

**Källa: Social- och
hälsovårdsministeriet**

Aniridia Finland mottog reflexvästar

FÖR TRAFIKSÄKERHETENS SKULL måste fotgängaren synas i vintermörkret, oberoende om han eller hon själv ser eller inte. Därför donerade Lions Club i Lapträsk, Liljendal och Pernå och Lokalförsäkring i Nyland reflexvästar till föreningen Aniridia Finland.

Aniridia Finland är en nationell synskadeförening som främst jobbar för att sprida information om aniridi. Föreningens viceordförande Jonas Lindström mottog de donerade västarna.

– I trafiken är den synskadade beroende av att medtrafikanterna observerar denne. Därför är det oerhört viktigt att en fotgängare syns, säger Lindström.

Bengt Wahlroos, som är medlem i Lions och representant för Lokalförsäkring, har tidigare varit involverad

i projektet Sight First, där Lions samlade in medel för att hjälpa synskadade främst i utvecklingsländerna. Nu är insatsen mera lokal.

– Att stöda det inhemska och lokala är ett konkret sätt att hjälpa människor också på en mer vardaglig nivå, säger han.

Lindström berättar att samarbetet började när Aniridia

Finlands medlemmar framlade behovet av reflexvästar. De donerade västarna kommer att prydas av synskademarket och av Aniridia Finlands logo. Västarna delas ut till föreningens medlemmar gratis.

– Vi är mycket tacksamma över att de av våra medlemmar som är barn nu får en egen väst, säger Lindström. ●

Få svenska ansökningar till De Blindas Vänner

De Blindas Vänner beviljade under 2012 bidrag, stipendier och priser till rekordsumman 363 000 euro. Organisationen firade 125-årsjubileum förra året. Totalt sett ökade ansökningarna med 60 procent under jubileumsåret, men antalet svenskspråkiga ansökningar var inte fler än fem till antalet.

De Blindas Vänner viktigaste stöd beviljas vid ekonomisk och känslomässig nöd. Föreningen försöker hjälpa speciellt de synskadade som är mest utsatta i samhället, de som inte nås av annan ekonomisk hjälp. Bidragsbeloppen är alltid beroende av den

ansökan som den sökande har fyllt i.

En av de största helhetssummorna för året beviljades för äktenskap mellan synskadade personer. En av De Blindas Vänner största välgörare Herman W. Schalin föreslog i sitt testamente på 1950-talet, att pengarna skulle gå till unga synskadade som behöver hjälp att grunda ett hem. Den största bidragsposten under året var för rekreation för hela 103 000 euro. Den rekreation som erbjöds var en femdagars programfylld vistelse på Majatalo Onnela i Tuusula.

Av de 216 ansökningarna som inkom under 2012 fick

165 ett positivt beslut. Bidragen har fördelats jämnt över Finland i balans med befolkningsspridningen. Av de sökande var åtta procent dövblinda och 31 procent blinda. Största delen av ansökningarna kom från synsvaga och en del också från seende som jobbar för synskadade. De Blindas Vänner hoppas att man i framtiden får mer ansökningar från multihandikappade.

Antalet svenskspråkiga ansökningar under året var lågt. Endast fem stycken hittade fram till föreningen och också där hoppas man att språkminderheten bättre ska hitta till De Blindas Vänner. ●

FSS delade ut skyddsglasögon i Ekenäs

Förbundet Finlands Svenska Synskadade fortsatte traditionen med att upplysa finlandssvenska skolungdomar om farorna med fyrverkerier med en utfärd till Ekenäs högstadieskola.

Rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg berättade för hela årskurs nio om ögonskador som kan orsakas av fyrverkerier och smällare. Sedan tog Johan Sundholm över och berättade om sitt liv som blind.

De församlade ungdomarna tystnade snart och lyssnade noga till vad Johan berättade.

▶ **Britta Nyberg berättade om ögonskador för eleverna.**

Det inkom också en hel del frågor som Johan och Britta fick svara på.

När frågestunden var över var det bara att dela ut skyddsglasögonen till ungdomarna,

som förhoppningsvis fick ett säkert nyår.

Skyddsglasögonutdelningen gjordes av FSS, men i samarbete med Ekenäs Sparbank. ●

Öppettider för Celas besöksutlåning ändras

Celia-bibliotekets besöksutlåning i Iiris-centret (Maruddsvägen 74, andra våningen) är från och med 2.1.2013 öppen endast på tisdagar klockan 12-17.

I juni, juli och augusti är besöksutlåningen stängd.

Telefontiderna ändras ej.

Orsak till ändringen är det relativt låga antalet besökare.

Besöks- och rehabiliteringsgrupperna kan besöka biblioteket enligt överenskomelse precis som förr, och vid besöken är det möjligt att låna böcker. ●

Gunilla Löfman SAMS nya ordförande

Samarbetsförbundet för funktionshinder (SAMS) höll sitt höstmöte 30 november. Till styrelsen valdes Muluken Cederborg, suppleant Eva Ringwall (FSPC), Gunilla Löfman (FSS), suppleant Camilla Hellstedt (FSS), Gustav Skuthälla (FSPC), suppleant Christer Rönnlund (FSPC) Nils Torvalds (FDUV), suppleant Lisbeth Hemgård (FDUV) Tor Wernér (Svenska hörsel-förbundet), suppleant Birgitta Kronberg (Svenska hörsel-förbundet) . Gunilla Löfman valdes till ordförande och Gustav Skuthälla till vice ordförande. ●

Ändringar i serviceboendet

Omsorgsminister Maria Guzenina-Richardson har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att göra klientavgiftssystemet mer skäligt bland annat för serviceboende för äldre.

Klientavgiftssystemet förnyas stegvis. I det första skedet förbereds förändringar av avgifter för serviceboende som kommunen har ansvar för att anordna. För serviceboende lagstiftas riksomfattande enhetliga grunder för fastställande av klientavgifter. Dessutom förenhetligas avgifterna för effektiviserat stödboende och ett så kallad minimibe-

lopp av medel för personligt bruk införs.

Förslagen för författningar om klientavgifter för serviceboende ska beredas innan slutet av år 2013.

Sammanslagning av betalningstak och samlande av författningar i en och samma lag står näst i tur.

Den tillsatta arbetsgruppen har även som uppgift att förbereda en arbetsplan för förverkligandet av förnyelsen av betalningssystemets andra och tredje skede. ●

Källa: Social- och hälsovårdsministeriet

ANNONS

Hej alla som är intresserade av aniridi!

Aniridia Finland ordnar en nordisk konferens hösten 2013 med temat kring aniridi.

Bekanta dig med föreningen Aniridia Finland och läs mera om konferensen på våra hemsidor: www.aniridia.fi

AKTUELLT I DISTRIKEN

Vasa Svenska synskadade

Styrelsen och distriktssekreterare Febe Mörk vill önska alla en riktigt god fortsättning på det nya året 2013! Febe tackar så varmt för den fina julgåvan!

Verksamheten har kommit igång på verksamhetscentret Lyktan och fortsätter enligt följande program:

Nybörjarkurs i ADB – grunderna i databehandling startar på Lyktan. Alla elever träffas måndag 21.1 klockan 10 för en första allmän diskussion gällande datakunskap. Anmälan tas emot av dataläraren Andreas Kanto, tfn 050-537 6110 så fort som möjligt. Ring gärna Andreas även om du inte är nybörjare och ändå vill lära dig mera om datateknik!

Vattengymnastik i samarbete med Folkhälsan fortsätter varje söndag i Folkhälsans Hus i Smedsby. Grupp 1 11.45–12.30 och grupp 2 12.30–13.15. OBS! Under vårterminen renoveras omklädningsutrymmena och därför byts omklädningsrummen så att herrarna använder damernas och tvärtom.

Stolpgymnastiken startar på nytt onsdag 16 januari klockan 13 med Gun Haldin som ledare. Därefter träffas vi till jumpa varannan onsdag enligt följande datum: 30.1, 13.2, 27.2, 13.3, 27.3, 10.4, 24.4. Välkommen med alla som vill röra sig i takt med musik och dricka en kopp kaffe tillsammans!

Punktskrift för både nybörjare och längre hunna elever startar på nytt torsdag 17.1 klockan 10–11.30 på Lyktan. Alla våra 4 punktlärare är då på plats och lotsar dig vidare i punktskriftens fina värld! Kaffe och gemenskap efteråt. Punktskriften fortsätter varannan torsdag under hela vårterminen enligt följande datum: 31.01, 14.02, 28.2, 14.03, 28.03, 11.04, 25.04. Eventuella förändringar meddelas på medlemsbandet och i föreningsspalten. Boccia spelas även under vårterminen på Lyktan med start torsdag 17.1 klockan 12. Därefter fortsätter boccian varannan torsdag (samma dagar som punkten) samma tid om inget annat meddelas. Du som endast vill delta i boccian och även få kaffe, kom redan till klockan 11.30 – då är kaffepannan varm!

Trivselcafé MIMOSEL i samarbete med Folkhälsan startar vårterminen onsdag 23.1 klockan 13 med Maj-Britt Aspö och Mariitta Koskiniemi som ledare. Samtal, gemenskap och kaffe.

Vårens medlemsträffar är ännu inte fastställda, men följ med på kommande medlemsband, föreningsspalten i Vbl och Sydin samt Torgplatsen i Vbl.

Föreningens årsmöte hålls på Lyktan, lördag 2.3.2013 klockan 13.

Styrelsen planerar för att ordna en auktion/basar i april.

Föreningen har även skaffat syntolkningsutrustning och kommer att ha skolning av syntolkare i mitten av april.

UPPROP!

Vi samlar ihop avlagda synhjälpmedel till våra fadderbarn i Afrika! Har du gamla vita käppar, regletter eller annat som du tror att skulle komma till nytta för barnen på blindskolan i Lushoto i Tanzania, tar vi tacksamt emot dem! Insamlingen pågår fram till 15.02.2013. I detta nu finns det endast en vit käpp för de 100-tals barn som går på skolan! Ta kon-

takt med Febe under kansli-
tid, så ordnas det praktiska
på bästa sätt!

Alla anmälningar görs till
Febe under kontorstid, mån-
dag-torsdag klockan 9-14
på tfn 06-317 0654 eller 045-
321 3320 eller per e-post:
vasasynskadsde@netikka.fi.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

GOTT NYTT ÅR TILL ER
ALLA!

Verksamheten är i full gång.
Måndagsträffarna klockan 13
med varierande program.
Lyssna på medlemsbandet.

Vi har reserverat biljetter till
Svenska teaterns Amos-
scen 9.3 klockan 14 för att
se Chaplin.
Vi spelar boccia efter mån-
dagsträffarna. Kom med och
spela.
Helsingfors mission kan för-
medla ledsagare ta kontakt
med Tamara Bergkvist tfn
09-25282711

Vi träffas på Hörnan!
Kansliets öppethållningstider
är:
må-ti 9.30–13.30
Tfn 09-612 1779

Norra Österbottens Svenska Synskadade

Studiecirkeln i punktskrift
hålls på måndagar klockan
10 på Fyren.

Bowlingträning måndag
klockan 12.30–14.00 på
Idrottsgården i Jakobstad.
Vattengymnastiken på Öst-
anlid i samarbete med Folk-
hälsan hålls på onsdagar,
grupp 1 klockan 11.45 och
grupp 2 klockan 12.30.

Avslappnings- och balan-
skursen med Peter Appel
hålls på torsdagar klockan
10.30–12.00 på Fyren. Vår-
terminen startar 31.1.2013.
Det blir dagträff i Karleby tis-
dag 5.2 klockan 13 i serve-
ringsrummet vid Mikaelssalen
på församlingscentret. Ulla-
Britt Ingman och Ann-Sofie
Grankulla medverkar.

Föreningsträffen i februari
hålls 12.2 klockan 18.30 på
Fyren. Birgitta Nynäs är pro-
gramansvarig.

Mimosel för damer med Ann-
Mari Ekstrand samlas onsdag-
en 6.2 klockan 13 på Fyren.
Följande gång blir 20.2.

Herr-Mimosel-gruppen med
Bo-Erik Enell som ledare,
träffas onsdagen 13.2 klock-
an 14.00 på Fyren, följande
träff 27.2.

Mimoselgruppen i Karleby
samlas tisdagen 19.2 klock-
an 14 på Emeliehemmet med
Monica Bergdahl som ledare.

Mera information om verk-
samheten i medlemsbandet
och föreningsspaltens i Öster-
bottens Tidning på lördagar.
Välkomna med på våra eve-
nemang!
Styrelsen

Svenska Synskadade i Västnyland

Vårterminens verksamheter
är i full gång:

Bocciaspelandet fortsät-
ter på fredagarna det vill
säga 1.2, 8.2, 15.2 och 22.2
klockan 14.00–16.00 i Semi-
narieskolans gymnastiksal i
Ekenäs.

Ungdomarna spelar boccia
lördagen 2.2 och 16.2 klock-
an 14.00–16.00. Platsen är
densamma som ovan.

Bowlingen fortsätter i Ekenäs
bowlinghall torsdagen den
7.2 och 21.2 klockan 17.00-
18.00.

Kontakta vid behov Kim
Åkerblom tfn 044-919 5111

Närmare tidpunkter för fe-
bruari månads läsecirkel och
herrklubb meddelas i num-
mer tre av taltidningen Med-
lemsbandet och i tidningen
Västra Nyland/Anslagstavlan.

Månadsträffen infaller lör-
dagen 9 februari klockan

13.00 i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Vi får besök av Reidar och Eivor Wilkman från Ingå. De presenterar ett projekt som arbetar för synskadade barn i Afrika. Som tidigare ordnas transport till Lyan. Vi dricker kaffe, umgås och får aktuell information. Anmälan senast torsdagen 7.2 till Eeva Hanner, tfn 050-595 4946 eller till Birgitta Nordström, tfn 044-336 8060.

Alla tidigare och nya deltagare är hjärtligt välkomna med i verksamheterna!

Svenska synskadade i Östnyland

Ingen info denna månad.

Ålands Synskadade

Aktiviteter:

Boccia på Ankaret, torsdagar kl. 12-15, vid frågor kontakta Fjalar Nylund på tel. 21882.

Simning i Folkhälsans Allaktivitetshus, fredagar kl. 13-14. Anmälan till Bettina på tel.

0457-3438950. Både nya och gamla simmare är välkomna!

Punktskriftskurs på Ankaret, startar 21 januari kl. 12.30-15. Nya medlemmar välkomna, anmäl till Bettina på tel. 0457-3438950

Borstbindningskurs på Ankaret, startar 23 januari kl. 12-15. Nya medlemmar, även stödjande, är välkomna! Anmäl till Bettina på tel. 0457-3438950

Syntolkning:

Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök och biobesök. Har du önskemål, hör av dig till organisationssekreterare Bettina Gröning. Syntolkning planeras av musikalen SMUGGLARKUNGEN, skriven av Lars Huldén och Bengt Ahlfors med musik av Lasse Mårtensson. Regissör är Synnöve Westerberg. Musikalen är lokalt förankrad, den handlar om den kände spritsmugglaren Algot Niskas liv. En fyrmanna orkester under ledning av John-Adam Sjölund kommer att stå för musiken. Mera info kommer.

Vi har även en planerad guidning på Ålands Sjöfartsmuseum, mera info kommer.

Kontaktuppgifter:

Organisationssekreterare, Bettina Gröning finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndag – tisdag kl. 9.00 – 13.00 och på Han-

dicampen, torsdag – fredag kl. 9.00 – 13.00.

Telefonuppgifter:

Ankaret, tel. 018-19670

HandiCampen, tel. 018-527 362

Mobil: 0457 34 38 950

E-post: aland.syn@aland.net

Organisationssekreterare
Bettina Gröning

Åbolands Synskadade

Bästa medlemmar!

Åbolands synskadade har bokat 20 platser till musikalen Hair på Åbo Svenska Teater lördagen 9 februari klockan 14.00.

Transporter ordnas från Kimito och Pargas med 10 euro i självkostnad. Teaterbiljetten kostar 42 – 45 euro, beroende på antalet besökare och biljetten betalas på teatern. Mer information fås av Håkan på telefon 0400 569 059 eller e-post hakan.strom@gmail.com

Välkommen med på Musikal!

Här följer en kort presentation av musikalen:

Den oförglömliga hippie-musikalen HAIR är på Åbo Svenska Teater en visuellt färgsprakande rockshow som hyllats för sin otroliga energi.

Den ultimata flower power-musikalen blev till i en tid då världen behövde fred, kärlek och rock'n'roll. Femtio år senare är budskapet i HAIR aktuellare än någonsin: tolerans, öppenhet, och kärlek mellan människor och allt uttryckt med hjälp av underbara musikalpärlor. Heidi von Wright skriver i Vasabladet om HAIR att det är en "flower power -historia med snygg koreografi. Den

väcker tankar om etnicitet, könsroller och världspolitik."

ÅU hyllar roll- och sångprestationerna: "Den mesta huvudrollen görs av en norrman, Erik-André Hvidsten, vars sköna sång det är en njutning att lyssna till. Valfunna och högst kompetenta för sina roller är också Linus Fagerström, energisk och kraftfull som Berger, Lisa Romée som ger järnet bland

annat i Supremes-numret och Chike Ohanwe som har rätt habitus för rollen som Hud. Det sjungs alldeles utmärkt över hela linjen..."

"Resultatet är snygga och effektivt genomförda programnummer, liksom bredd och omväxling i scenbild och stämning."

(ÅU/Bror Rönnholm)

ANNONS

Punktskrift till nytta och nöje!

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf kommer att ordna en kurs med temat "Punktskrift till nytta och nöje". Kursen är tredelad. Det första avsnittet hålls under tiden 13–17.5, det andra 2–6.9 och det tredje 4–8.11.2013. Platsen är Norrvalla idrottsinstitut i Vörå. Kursavgift är 75 euro per vecka, vilket inkluderar undervisning, resor, kost och logi.

Kursen riktar sig till dig som kan grunderna i punktskrift och vill lära dig mer. Vi vill visa att punktskriften är både till nytta och nöje.

Anmäl dig så fort som möjligt, dock senast fredagen den 12.4. Anmälan är bindande.

För anmälan och mer information kontakta Tessa Bamberg, telefon: 09 6962 3024 eller 050 462 3181.

Kursen ordnas i samarbete med deltagarnas hemkommuner, och Svenska Studiecentralen.

Varmt välkommen med på en mångsidig och inspirerande kurs!

ANNONS

Kurs för personer med retinitis pigmentosa

FPA kursnummer 47049

Ordnas av Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f.

Kursplats: Runsala Spa

Tid: 25.02.2013–02.03.2013

Antal platser: 8

Kursen ordnas för personer med ärftlig degeneration i ögats näthinna – retinitis pigmentosa – och som ännu är i början av sin rehabiliterings- och anpassningsprocess. Kursdeltagarna bör ha synrester kvar.

Målsättningen med kursen är att ge deltagarna information om sin sjukdom och styrka att klara sig i det vardagliga livet.

Kursinnehåll: Programmet består av föreläsningar om ärftliga degenerativa näthinnesjukdomar, synoptik, mobilitetsträning, ergonomi, sociala rättigheter och rehabilitering samt information om olika hjälpmedel. Diskussionsgrupper där man kan få kamratstöd ingår.

Deltagarnas personliga situation och funktionella svårigheter kartläggs individuellt.

**För tilläggsinformation kontakta rehabiliteringsrådgivare
Chatrin Kotka 040-5113346, eller Britta Nyberg
050-5612951.**